ज्यावेक्षणाग्न्याधानव्यूहनवेदबन्धनादिषु यजमानस्यापि प्रतिनिधिर्भवत्येव क्रत्वर्थत्वात् · एवं पत्न्यभावेऽप्याज्यावेक्षणान्वारम्भाक्षोपाञ्जनादौ गुणकर्मणि प्रतिनिधिर्भवत्येव · सत्त्रेषु च श्रुतिवचनबलाद्यजमानस्यापि प्रतिनिधिर्भवति यजमानकर्मणा सम्बन्धाद्यजमानधर्मा दीक्षणादयोऽपि तस्य प्रतिनिहितस्य भवन्ति । सत्त्रेषु यऽऋत्विजस्ते यजमाना इति यजमानानामृत्विक्पदार्थकर्तृत्वविधानाद्ब्राह्मणानामेव सत्त्राणि भवन्ति न क्षत्रियवैश्यानाम् · ब्राह्मणानामप्येककल्पानाम् न भिन्नकल्पानाम् · वैश्यराजन्ययोर्गृहपतित्वेऽपि नाधिकारः ब्रह्मसामादिकल्पभेदेन ब्राह्मणैः सह विरोधात् । सहस्रसंवत्सरं सत्त्रं मनुष्याणामपि भवति संवत्सरशब्देन लक्षणया वृत्त्याङ्गं प्रतीयमानत्वात् · अतः सहस्रसंवत्सरे सहस्रं सौत्यान्यहानि भवन्ति ॥ ॥६॥

इति प्रथमस्य षष्ठी कण्डिका ॥ ॥

अथेदं विचार्यते · एकप्रयोगवचनचोदितानामेकफलानां संहत्यकारिणां बहूनां कर्मणां सदृशाङ्गभाजामङ्गानुष्ठानं किं तन्त्रेण भवति उत पृथगिति । तत्र तदर्थं[1] प्रथमं संहत्यकारित्वं प्रतिपाद्यते · यदि आग्नेयादयः षडपि परस्परानपेक्षाः स्वर्गं साधयेयुः ततस्तेषां कामिनः कर्तव्यत्वेन युगपदुपस्थानाभावात् पृथक्पृथगेव स्वाङ्गयुक्ताः कर्तव्या इति तन्त्रत्वं न सिध्येत् · तस्मात्संहत्यकारित्वं प्रतिपाद्यते । तत्र दर्शपूर्णमासादिष्वनेकप्रधानसंनिपाते संदेहो भवति किमाग्नेयादयः पृथक्पृथक्स्वर्गं साधयन्ति उत संहत्येति · तत्राग्नेयादीनि प्रधानानि परस्परानपेक्षाभिश्चोदनाभिः पृथग्भूतान्युत्पन्नानि पृथगेव फलमाकाङ्क्षन्ति · ततस्तत्संनिधौ स्वर्गादि फलं श्रूयमाणं भेदेनाकाङ्क्षितत्वाद्भेदेनैव सम्बध्यते · तस्मात्प्रतिप्रधानं फलभेदे प्राप्तऽउच्यते पृथग्भूतानामप्येतेषामेकमेव फलम् · कुतः यतः दर्शपूर्णमासाभ्यां स्वर्गकामो यजेतेत्यनेन वाक्येन सर्वाण्येकेन दर्शपूर्णमासशब्देनोपादाय तेषां फलसम्बन्धः कृतः · अतः समुदितेभ्यः फलं गम्यते न भेदेन · यथा ग्रामेण कूपः खेयो ग्रामेण तडागः खेय इति ग्रामशब्देन समुदायवचनेन संयुज्य

१) ? तदर्थं·